

Hírszerzők.

(Saját tudósítónktól.) Hírt kétféleképpen lehet szerezni. Például: valahol történik valami és ennek a hírére megszerzi lelkes, lelkiismeretes és fáradtságos utánjárással a buzgó riporter; valahol nem történik semmi, vagy legalább nem az, amit mondanak és ezt a hírt szerzi és bámulatos csökönyösséggel terjeszti a — közönség. Körülbelül ilyenféle diszinkció, de talán mégitalálabb, mint aminőt Nagy Endrénél egyik közismert gesztus kíséretében hallhattak nagyon gyakran: zenéjét szerezte...

Ez a hasonlat pedig szorosán ide tartozik, nehogy valaki azzal vádolhassa első sorainkat, hogy azokban plágium van. De ha lenne, aki soha életében nem volt Nagy Endrénél és nem énti a párhuzamot, ne keseredjen el nagyon miatta. A mai háborús időkben igazán okosabb dolgot és tehet az ember, mint öngyilkossá lenni azért, mert három sort nem ért.

Egyébként régi vicc, hogy zenét kétféleképpen lehet szerezni. Régi titok, de ma már nyílt és szomorú valóság, hogy hírt is.

Békeidőben gyakran hallottuk a mi mesterségünk rosszmájú, vagy hozzá nem értésből származó kizsákolását. A véres európai bonyodalmaik elégtételt szolgáltatnak nekünk. Talán most meglátja mindenki, milyen hatalmas és nagyszerű szervezet vagyunk, mennyire éltető eleme és egyik legelső organizációja a társadalmi, állami és gazdasági életnek.

Hivatásunk nagyszerűségét és foglalkozásunk hatalmas perspektíváját át kell most látnia mindenkinek: annak is, aki a legkicsinyesebb egyéni érdeken és annak is, aki társadalmak és nemzetek ma mindenekelőtt átfogó érdekein keresztül nézi munkásságunkat.

Bár békés időkben is gyakran érezhette mindenki a súlyát annak, hogy egyes embe-

rek híreket szereznek, veszedelmes társadalom — és gazdaságrontó hatásait sohasem láttuk olyan nagy mértékben, mint most. A hírszerzésnek ez a faja már foglalkozássá lett. A cseleedszerzők, helyszerzők és egyéb szerzők mellett valósággal új társadalmi osztály alakult ki: a hírszerzőké. És jó lesz nagyon vigyázni ezeknek a szerzőknek a működésére. Tegnap reggel fél kilenckor például együtt sétált két ur a korszón. Azt mondja az egyik a másiknak:

— Istenem, milyen nagyszerű lenne, ha a szárazföldre áthozott angol tábornokot egész vezérkarával együtt elfognák a németek.

Kilenc órákor A másik már Egy harmadik úrral sétál a korszón. Beszélgetnek a háború eseményeiről. Aszongya A másik:

— Hallotta a nagy szenzációt?

— ?

— French, angol főparancsnokot egész francia vezérkarával együtt elfogták a németek.

— Ugyan ne mondja. Nagyszerű. Honnan tudja?

— Ma reggel jött Bécsből egy barátom, ő mesélte. Ott már nagy tüntetések is voltak a miatt, örömmámorban ucszik az egész császárváros.

— Hogy van, hogy a lapok erről mit sem hoznak?

Ugyan kérem a lapok. — Következik egy lekicsinyülő gesztus és A másik elképedetten vág ki A harmadiktól. A másik a korszó egyik, A harmadik a korszó másik oldalán sétál tovább. Mindenkét megállítanak, csak egy percre, csak egy szóra. És délelőtti van a város: hogy a francia vezérkart angol főparancsnokával együtt elfogták.

Ma már veszedelmesebb híreket szerzettek a hírszerzők, akiknek vétkes munkájára újból és hangsúlyozottan felhívjuk a józan észük figyelmét. A nagy események még

csak ezután következnek, végkép átt az ideje tehát, hogy a szórakozásainkban és nemzeti érzéseinkben perverz, vomagló fantáziájú emberek szavahihetősége kiterjedjen.

Tisztességes ember nem szerez híreket és aki komoly és átérti az idők jelentőségét, nem vállalkozik azok terjesztésére.

Különben következni kell a hatóságok működésének.

A kultuszminiszter és a középiskolák.

— A zavartalan tanítás biztosítása. —

(Saját tudósítónktól.) Szegedre, valamint az ország minden városába és községébe Jankovich Béla dr. kultuszminiszter rendeletet küldött, amelyben utasításokat ad, hogy a különféle iskolákban a tanítást lehetőleg zavarok nélkül biztosítani lehessen. A miniszteri írás legfontosabb intézkedései így hangzanak:

Fontos állami és kulturális érdekek egyaránt megkövetelik, hogy a tanítás zavartalan menetét a beállott hadiállapot időtartama alatt is biztosítsuk.

Erre való tekintettel előállhat annak szüksége is, hogy az 1883. évi XXX. t.-c. egyes részletező rendelkezései is felfüggesztessenek avégből, hogy maga a főcél, amelyet a középiskolai törvény is kitűz, lehetőleg elérjék. Ezért az alábbiakban jelzem azokat az elvi szempontokat, amelyek az esetleges változtatásoknál figyelembe veendőek.

A tantárgyak összeállításánál ideiglenesen egyes tárgyak (pl. szépinás) mellőzhetők, vagy a megállapított óraszám átmenetileg, akár egyes tantárgyakra nézve, akár végső összegben, csökkenthető, — viszont ezzel szemben, mihielyt a pótlások lehetségesek, a heti óraszám a normálisnál magasabbra lesz emelhető. Amennyiben az illető tanszakra

A világháború prófétái.

A német politikai irodalom az utóbbi években egész seregét produkálta azoknak a könyveknek és röpiratoknak, amelyek megjósolták, hogy legkésőbb 1916-ra feltétlenül ki fog törni a világháború. Ezek a röpiratok természetesen foglalkoztak a háború várható eredményével és azokkal a változásokkal is, amelyeket a népek küzdelme Európa nemzeteinek elhelyezkedésében és egymásközötti viszonyában eredményezni fog.

Nem érdektelen e művek közül néhányra most visszatérni. Konstatálhatjuk, hogy a jósök között találhatók a német birodalmi kancellár is, aki ugyan nem írt könyvet erről a kérdésről, de egyik parlamenti beszédében már 1912-ben utalt arra, hogy Németország és Oroszország, illetőleg hármasszövetség és a triple-entente között a háborús összeütközés elkerülhetetlen. Bethmann-Hollweg akkor a katonai javaslatok indoklására tartott beszédében mondta:

— Németország harcra kész, ha a háborúba belekényszerítenék. En ugyan kikerülhetetlennek látom az összeütközést a germanizmus és a pánszlávizmus között és utalhatok arra is, hogy Németország két ellenség közé van beékelve, akik csak a kedvező alkalmat várják, hogy bennünket megtámadjanak, de azt is hangsúlyozhatom, hogy a mi békeszeretettünket csak a provokáció változtathatja harci készséggé. Háborút mi nem kezdünk, de támadunk, ha kényszerítenek erre bennünket.

A Reichstag ellenzéki pártjai akkor ijesz-

tésnek tartották a kancellár komoly intelmeit.

Hogy Oroszországra milyen következzéssel járhat az európai háború, arról Bebel szóról-szóra ezeket írta 1912-ben:

— Ha az orosz pánszlávistáknak sikerül Oroszországot Németországgal és az osztrák-magyar monarchiával háborúba kergetni, ez még akkor is Oroszország végpusztulását jelenti, ha Anglia és Franciaország teljes haderejükkel sietnek a cári segítségére. Az orosz birodalom testét a belső forradalom és lázongás rázza és ha a cárnak eszébe jut, hogy ezredeit a német határra rendelje, akkor nem sokkal ezután Manuel ex- királylyal és Abdul Hamiddal együtt megalakíthatja a trónjuktól megfosztottak hármassakkpartiját.

Rüdiger von Bechlam német publicista néhány hónappal ezelőtt adta ki „Russlands Absichten“ című röpiratát, amelyben figyelemztette Németországot a közeli háborús eshetőségére. Még tovább ment Frobenius német alezredes, aki stratégiai fejtegetésekből és az európai népek fegyverkezéséből jutott arra konklúzióra, hogy a jövő évben okvetlenül sor kerül az összeütközésre Európa nemzetei között. Az alezredest könyvének megjelenése után a német trónörökös — mint annak idején jelentettük — táviratilag üdvözölte és gratulált a könyvéhez. Ide írtatjuk az alezredest fejtegetéseinek befejezését:

— Az összeütközés Oroszország, Franciaország és Németország között immár kikerülhetetlen. Az a surlódás, amely a német expansió törékvései, a középtenger és a

Balkán-kérdés miatt Oroszország és Németország között robbanásra váró feszültséget okozott, már most olyan méreteket öltött, hogy az erők fegyveres összemérése el nem maradhat. És jobb előbb, mint utóbb. A katonai helyzet Németországra ma sokkal kedvezőbb, mint néhány év múlva lenne, mikor Oroszország a franciák millióival kitépi a porosz határ mentén stratégiai védő vonalát. A német hadsereg támadó taktikája most sokkal jobban érvényesülhetne, mint az orosz katonai készülődések két-három év múlva történt befejezése után és Belgiumon keresztül gyorsan eljuthatunk Páris alá, ha Franciaország beleavatkoznék az oroszokkal való leszámolásba. Katonai helyzetünk tehát kedvezőbb most, mint később; gazdasági készlettségünk is kitűnő. Segítségünkre jön majd az orosz belforradalom és a franciák készletlensége és ha Anglia is nekünk támad, annál jobb: legalább egyszerre végezhettünk mindazon ellenségeinkkel, akik a német munka, a német józanság és a német kultura sikereit irigylkedve nézik. Az európai háború kikerülhetetlen: jobb tehát előbb mint utóbb és ne várjuk meg a jövő esztendő orosz hadüzenetét, hanem lépünk meg ellenségeinket azzal, hogy akkor támadjuk meg őket, amikor nem számítanak reá!

„Neue Ziele mitteleuropäischer Politik“ című könyvében Otto Rottermann szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy-két éven belül Európa lángba borul és szinte szószerint írta meg, ami a júliusi és augusztusi napokban most történt.

— Oroszország perfidiája és hazug politikája, amellyel békét színlel, ugyanakkor,